
Ro om Affæren

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Ro om Affæren

4

Ro om Affæren

Ro om Affæren

Ro om Affæren

Af Sognepræst Kaj Munk

JP, d.20.8.1937[1]

Inden Pastor Laier overgives til Forglemmelsen - ja, for det er naturligvis, hvad der venter ham. For nylig skal han have udtalt til en Avis, at han i disse Dage ingen bedre Støtte havde end Bladene; vi haaber, at han har valgt Udtrykket ”i disse Dage med velberaad Hu, vidende, at kun saa længe der er Stof i en, kan man regne paa Pressens Opmærksomhed. Et københavnsk Dagblad meddeler da ogsaa, at den bebudede Redegørelse fra Menighedsraadet vil udeblive, da man blot ønsker, at der skal blive Ro om Affæren.

Men inden denne Stilhed indtræder, vil det være sømmeligt at give en foreløbigt afsluttende Kommentar til, hvad der er forefaldet i denne Sag.

Foreløbigt afsluttende, siger vi. Vi haaber nemlig, at Historien vil give endnu en. Vi haaber med andre Ord, at alt det, Pastor Laier har været ude for, ikke skal være sket helt forgæves.

Den, der skriver disse Linier, ved aldrig af at have set Hjallerup-Præsten, endsige vekslet Ord med ham. Men et Besøg i Sommer i hans Have en Dag, da Præstegaardsdørene var i Laas, har kunnet fortælle et og andet om Manden. Der var de udskregne Kunstværker at skue. Kong Christian stod ved højen Mast, nemlig i Forhaven ved Flagstangen. Beskueren, der holder meget af vor djærve Konge, var absolut ikke glad ved at se Kunstværket. Det var nemlig ondt. Allerede dermed er sagt, at det ingenlunde var idiotisk. Det var Kunst, saa sandt som det gav Udtryk for en Idé. Hvad en Profet fra Landet, en Mand, der ”sanker vilde Morbær”, kan føle over for det indskrænket monarkiske, militært uddannede Overhoved i en demokratisk Jakkestat, var Cementen tvunget til at give Udtryk for. I Baghaven, skjult for Landevejen af en Hæk, hang saa Christus paa Korset. Noget hæsligere, noget forfærdeligere skal man lede længe efter. Men netop dets Hæslighed og Gru gav atter Udtryk for en Idé. Et Krucifiks er jo nu om Dage et Guldsmykke, der dekorativt hænger imellem en Nonnes jomfruelige Bryster. Men Pastor Laier er gaaet ud i Hverdagen og har spurgt: Hvad var det egentlig, der gik for sig paa Golgatha? Han har taget en af de kraftige Bondekarle fra sit eget Vendsyssel og smidt ham op paa en Planke og ladet ham brøle og krumme sig dér til Døde i Solens ubarmhjertige Brand - midt i hans livsstærke Ungdom. Der manglede egentlig bare Spyfluerne. Jeg mindes kun een Gang før at have faaet Golgatha kastet saa raat i Ansigtet: i Nis Petersens Skildring i ”Sandalmagernes Gade” af en Korsfæstelse. Det skulde da lige være i Det nye Testaments forfærdende nøgterne Beretning om Mishandlingen og Lidelsen.

En Præst, der i sin velærværdige Sarthed har lidt haardeligt under de Laierske Kraftudtryk i ”Guds Hus”, har tilskrevet mig, at Laier engang har været ”Kadaverkarl” hos Roving. Med dette nænsomme Udtryk i den fine Herres Mund menes vist, at Pastor Laier i sin Ungdom har gaaet Professor Roving til Haande ved Obduktioner. Der har han da set det

menneskelige Legeme, hvor afklædt det er i Døden, hvor armt, hvor kynisk! Dette er for alvorligt til at drive Æstetik paa, har han saa tænkt. I Rusland, i Spanien, i Abessinien, i Kina, overalt i den lidende Menneskehed korsfæstes Mennesket den Dag i Dag. Overalt i den syndige Menneskehed slæbes Frelseren paa Korset den Dag i Dag. Lad os se det for vore Øjne, lad os sige det, som det er.

Saa tegnede han det for os. Saa sagde han det med rene Ord for Pengene paa sin Prækestol. Hvad ligner det, raabte han, at naar de unge har vrikket sig igennem en Balsal i hinandens Arme, har de ikke nok endnu, men render udenfor for at hænge sammen som Hundene paa Gaden? Tænk, saadan sagde han! I Guds Hus! Hvor Bibelen ligger paa Alteret! I Stedet for, at han kunde have nøjedes med at sige: De unge er heller ikke altid helt pæne og artige, saadan lidt ud paa Aftenen, naar de gaar hjem fra Bal - eller noget andet udvisket og farveløst. Eller efter de bedste Mønstre helt have undladt at røre ved kildne Punkter.

Naada, sikken et Røre der blev om den grimme Ælling! De omboende Præster kunde ved Eftermiddagskaffen baade nyde de nye Udtryk, der refereredes fra Hjallerup, og hengive sig i Forargelse over dem. Medlemmer af Stedets Menighedsraad rystedes i deres Indre, og Rystelsen blev naturligvis ikke mindre af, at de selv blev udsat for at faa rammet et Par haarde Ting i Synet. Menighedsraadsformanden bar i Henhold til Sanct Paulus Apostel ikke Sværdet forgæves, og Kirkesangeren sattes til under Prædikenen, da han jo ellers bare behøver at sidde hen, at optegne Sætninger, som man eventuelt kunde bruge til at fælde Præsten paa, vi ved ikke om for Liniebetaling.

Omsider fandt Menighedsraadet Situationen moden til at forebringes Biskoppen. Biskop Oldenburg skal efter Sigende være en baade fin og nobel og højt kultiveret Person. Saadanne Folk kan, hvor utroligt det end lyder, være meget farlige. Ikke i Kraft af dem selv, men af det Tøj, de bærer. De skal helst være Bibliotekarer. Men Biskoppen her er nu altsaa Biskop. I Stedet for at tænke "Bibel" tænkte han "Freud". I Stedet for at lade det falde sig ind, at Pastor Laier led af Mani for Sandheden, slog Biskoppen ind paa Kompleksernes Betonvej. Denne Præst, der brugte Udtryk, som næppe findes harskere i Det gamle Testamente, maatte være et-eller-andet-mán. Man kunde ogsaa sige, at han var uartig, men det er mere humant at sige det andet. Hvorefter det gik løs med den langelige Leg: to Mand frem for en Biskop. Dvs. to Mand blev efterhaanden til mange Mand. Først skød han en Læge frem for sig, saa en Minister, saa et Menighedsraad; tilsidst sendte han en sølle Provst ud for at dække sig. At Biskop Oldenburg er en kristen Mand, tør efter dette benægtes. Kristen-utvivlsomt. Men Mand-nej!

Inde i Ministeriet var man øjensynligt i Vaande. Vi har nu engang Besvær i H. C. Andersens Fædreland med at erklære Apartethed for fyldestgørende Grund til Nøfling. En Tid saa det ud til, at saadan en god jævn dansk Mand, som Kirkeminister Hansen maa antages at være, skulde finde en Løsning i Retning af, at de reddedes alle. Men Modstanden maa have været for stærk. Dog veg man stadig tilbage for Justitsmordet. Saa kom da det i al protestantisk nyere Kirkehistorie uhørte, at selve Kirkehuset skulde anvendes som Straffeanstalt. Der maa have foresvævet den tidligere Lærer fra Brande noget om, at en Dreng kan afklapses i Klassens Paasyn. Kirkeminister Hansen udsendte en Banstraale, og selve

Bambullen skulde af Præstens overordnede affyres i hans egen og hans Menigheds Tilstedeværelse med Altret som Baggrund. Naar han saa med bøjet Hoved havde modtaget "Formaning og Irettesættelse", stod Prækestolen ham atter aaben! Har man kørt Mager! Officeren kommanderes frem foran Fronten og faar sine Epauletter afrevet, hvorefter det betydtes ham, at nu maa han gerne bukke sig ned og samle dem op og sætte dem paa igen. En saadan Beslutning betød Ministerstorm i gamle Dage, inden Danmark blev en marxistisk Diktaturstat, hvor Fagforeningsreglen: "Herut med ham, hvis han ikke lyster Parolen!" er højeste Lov. Nu maa vi nøjes med at fastslaa, at ved denne Afgørelse vilde Hr. Hansen have vist, at han hverken har Hjerne nok eller Hjerte nok til at være Kirkeminister, hvis ikke netop der var Præcedens for, at til dette Embede behøves ingen af disse to Genstande synderligt.

Pastor Laier fik - og alle Landets Præster burde bringe ham en Takkeadresse - ved at betale med sin Livsgerning hindret denne Skændsel i at komme til Udførelse i en dansk Kirke i dette Tilfælde. Men naar kommer det næste? Nu maa vi rigtignok passe paa, vi Præster! Ikke komme til at sige noget, der kan skurre altfor slemt i Menighedsraadens Øren! Og skælve og dreje om i en anden Gade, hvis vi ser Degnen tage Blyanten frem under Prædikenen! Farvel, Pastor Laier! Færdig med dig! Og saa driver den danske Kirke et Skridt videre ind i Folkets komplette Ligegyldighed, mens det samme Folk er et Kog af Jubel over, at en lille fed Pige i Læ af en Motorbaad har kunnet drive over fra Sjælland til Jylland.

Kaj Munk.